

βρέχει τὴν Γαλικίαν, Φραγκίαν καὶ Ρώμην, ἢ τῆς ὁποίας τὰ παράλια ἐκτείνονται ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως μέχρις Ἀθηνῶν καὶ Ρώμης. Λέγει ὅτι Ρώμη καὶ Ἀθῆναι εἶναι τὸ κέντρον εἰς ὃ συνέρχονται οἱ Ροῦμ, ἦτοι οἱ Ἰταλιῶται καὶ Βυζάντιοι, καὶ ὅτι ἰδίᾳ αἱ Ἀθῆναι ὑπῆρξαν ἡ ἔδρα τῆς σοφίας τῶν Ἰουδαίων, ἦτοι τῶν πάλαι ἐλλήνων, ὅπου οὗτοι διετήρησαν τὰς ἐπιστήμας τῶν καὶ τὴν φιλοσοφίαν τῶν. Παρὰ τῶν Ἀράβων μετὰ ταῦτα μετεδόθη ἡ δόξα τῶν σχολῶν τῶν Ἀθηνῶν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τούρκους χρονολογῶν Σααδεδδὶν καὶ Χατζῆν-Χάλφα.

Σ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΩΩΝΟΣ

Ο ΠΑΠΟΥΛΑΚΗΣ

Θ'.

Περιοδεῖται Παπουλάκη εἰς Μάνην. — Ἡ νέα Ἱερουσαλήμ. — Ἀνεπάρκεια δημοσίου δυνάμεως. — Τὸ ὑστερινὸν μυστήριον. — Ματαιώσεις συναθροίσεως. — Ἀνεπιτυχεῖς ἀπόπειραι. — Εὐθαρσεῖς λόγοι. — Ἡ ἐν Λευκτρῶν ἡττα τοῦ ἐπάρχου καὶ τοῦ ὑπομειράρχου. — Ἡ εἰς Καλάμας ἰσρὰ ἐκστρατεία. — Ἐγκύκλιος Παπουλάκη. — Ἡ δικαιοσύνη ἀποκρουομένη. — Τρόμος ἐν Καλάμας καὶ προκήρυξις τοῦ Νομάρχου. — Ὀχλῶσις τῆς πόλεως. — Οἱ πρέσβεις τῶν Καλαμῶν καὶ ὁ πρέσβυς τοῦ Παπουλάκη. — Διασκόπισις τῶν Λακωνῶν. — Ἐκστρατεία εἰς τὸν δῆμον Ἀβίας. — Ζημίαι τῶν Καλαμῶν. — Τὰ πνευματικὰ μέσα καὶ τὸ ἀνάθημα. — Οἱ Ρουμειῶται. — Οἱ Λάκωνες καὶ ὁ στρατός. — Τ' ἀποτελέσματα τῆς πυρϊτιδος. — Φουστανέλλα ἀντὶ ῥάσου. — Ἐνέργειαι βουλευτῶν. — Τὰ χρήματα καὶ ἡ προδοσία. — Ὁ Παπαβασιλάρος. — Ἡ πλαστή φρουρά καὶ τὸ πλαστὸν ἔγγραφο. — Περιοδεῖται νομάρχου καὶ ὑποταγῆ τῶν ἀνυποτάκτων.

Ἐν τούτοις ὁ Παπουλάκης ἐξηκολούθει περιερχόμενος τοὺς διαφόρους δήμους τῆς δυτικῆς Λακωνίης γενόμενος πανταχοῦ δεκτὸς ἐν θριάμβῳ. Ἴδου τὸ δρομολόγιον αὐτοῦ κατὰ τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα.

Τὴν 23 Ἀπριλίου μετέβη εἰς τὸ χωρίον Κώτρονα τοῦ δήμου Κολοκυνθίου, τῆς ἐπαρχίας Γυθείου, ἔνθα τὸν ὑπεδέχθησαν ἐνθουσιωδῶς πάντες οἱ κάτοικοι μετὰ τοῦ ἱερατείου διὰ πανηγυρικῆς κωδωνοκρουσίας. Διατρίψας αὐτόθι μέχρι τῆς 28, μετέβη εἰς τὸν δῆμον Λαγείας, παρακολουθούμενος δὲ ὑπὸ τοῦ τότε εἰσέτι θαυμαστοῦ τοῦ ἐπισκόπου Ἀσσήνης, πολλῶν ἱερέων καὶ παμπληθοῦς ὄχλου ἐπορευθῆ ἐκεῖθεν εἰς τὸν δῆμον Μέσσης τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου καὶ διέμεινε μέχρι τῆς 3 Μαΐου, ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὸ χωρίον Κάβαλο πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Κολοκυνθίου. Σημειωτέον ὅτι πρὸς τὸν δῆμον τοῦτον ὁ Παπουλάκης ἔτρεφεν ἐξαιρετικὴν συμπάθειαν, διότι αὐτόθι εὔρε καὶ τοὺς ἐνθουσιωδεστάτους τῶν ὁπαδῶν του, ἀπεκάλει δὲ τὸ Κολοκύνθιον

ἀδιαφορῶν περὶ τῆς πεζότητος τοῦ ὀνόματος Νέαν Ἱερουσαλήμ, ὀνομασίαν παραδόξως ἀναμιμνήσκουσαν τὰ ὄνειροπολήματα τῶν Χιλιαστῶν. Τὴν ἐπομένην ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὸ χωρίον Μαυροβούνι τοῦ δήμου Γυθείου παρακολουθούμενος, ὡς λέγει ἡ ἔκθεσις, ὑπὸ 4000 περίπου ὄχλου ἀχαλινώτου ἐκ τῶν δήμων ὅλης τῆς ἐπαρχίας.

Τὴν 5 Μαΐου μετέβη εἰς τὸ χωρίον Καρβελά τοῦ δήμου Μαλευρίου, ἀλλ' ἐκεῖ ἡ ὑποδοχὴ ὑπῆρξε κάπως ψυχροτέρα, λαβῶν δὲ ὑπονοίας μήπως συλληφθῆ, διέμεινε μόνον ὀλίγας στιγμὰς καὶ ἀπῆλθε παραχρῆμα εἰς τὸ χωρίον Σκουτάρι τοῦ δήμου Καρυουπόλεως, ὁποῦθεν ἐγένετο ἄφαντος, ἐπανελθὼν κρυφίως εἰς τὸν προσφιλεῖ τοῦ δῆμον Κολοκυνθίου, ὅπου διέμεινεν ὑποκρυπτόμενος μέχρι τῆς 11 Μαΐου.

Αἱ ἐπιτόπιοι ἀρχαὶ βλέπουσαι τὸν αὐξαντα ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν ὁσημέραι ἐκδηλουμένην ἐχθρικὴν τοῦ πλήθους στάσιν κατὰ τῆς ἐξουσίας συνεταράχθησαν ἐπὶ τοῖς κινήμασι τούτοις, δὲν ἠδύναντο ὅμως ἀποτελεσματικῶς νὰ ἐνεργήσωσιν ἕνεκα τῆς παντελοῦς σχεδὸν ἐλλείψεως δημοσίου δυνάμεως. Κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς Νομαρχίας Λακωνίας, ἐὰν ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς στρατιωτικὴ δύναμις ἐπαρκῆς, τὸ κακὸν θὰ προελαμβάνετο· πλὴν μὲν ὅμως ὑπῆρχον 6—8 ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς εἰς Γυθειὸν ἕνευ ὑπομειράρχου καὶ 10—12 εἰς Οἰτύλον, ὀλίγιστοι δὲ ἕτεροι στρατιῶται δισπαρμένοι εἰς ἄλλα μέρη, ἀφροσύνη δὲ θὰ ἦτο ἂν ἀντιταχθῆ ἡ ἀσήμαντος αὕτη δύναμις κατὰ τῶν θρασέων ἐνόπλων στιφῶν τῶν παρακολουθούτων τὸν κήρυκα. "Ὅτε ὁ Χριστόφορος ἐπορεύετο εἰς τὸν δῆμον Λαγείας συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ἀσσήνης καὶ ὑπὸ πολλῶν ἱερέων καὶ δισχιλίῶν τουλάχιστον Λακωνῶν, συνήντησεν αὐτὸν μικρὸν ἀπόσπασμα ἐκ τεσσάρων ἢ πέντε χωροφυλάκων διοικούμενον παρ' ἐνὸς ἐνωμοτάρχου. Ὁ θαρραλέος ἀποσπασματάρχης ἀπεπειράθη νὰ συλλάβῃ τὸν δημαγωγὸν μοναχὸν καὶ νὰ ἰδηγήσῃ αὐτὸν εἰς Γυθειὸν, ἀλλ' ὁ παρακολουθῶν ὄχλος ἐξεμάνη καὶ οἱ χωροφυλάκες ἐδέησε νὰ ὑποχωρήσωσι μετὰ σπουδῆς διὰ νὰ μὴ κατακερματισθῶσιν ὑπὸ τοῦ ὄργισμένου πλήθους. Ἐπίσης ἀπέτυχον ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκοῦς δημοσίας δυνάμεως καὶ ἕτεροι μεμονωμένοι ἀπόπειραι τῆς ἐξουσίας πρὸς σύλληψιν τοῦ Χριστοφόρου, καὶ ὁ ἐπαρχος Οἰτύλου μεταβάς κατὰ διαταγὴν τῆς Νομαρχίας μετὰ τοῦ ὑπομειράρχου καὶ δώδεκα χωροφυλάκων νὰ συλλάβῃ τὸν μοναχὸν εἰς τὸν δῆμον Μέσσης, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπρακτος εὐρῶν αὐτὸν περιστοιχιζόμενον ὑπὸ τετρακισχιλίῶν Λακωνῶν. Διὸ αἱ ἐν Γυθείῳ ἀρχαὶ μαθούσαι ὅτι ὁ Παπουλάκης διενόειτο νὰ προσκαλέσῃ γενικὴν συνάθροισιν τῶν ὁπαδῶν του εἰς Ἀγίαν Παρα-

σκευήν, ὅπως ἀποκαλύψῃ εἰς αὐτοὺς «τὸ ὑστερινόν του μυστήριον» κατὰ τὴν ἔλθειν, καὶ φοβηθεῖσαι εὐλόγως μήπως ἐκ τῆς συνελεύσεως ταύτης ἐπέλθῃ γενικὴ ἀναστάσις, κατέφυγον εἰς παραπειστικά μέσα ὅπως ἐμποδίσωσιν αὐτήν, ὅπερ τῷ ὄντι καὶ κατώρθωσαν διὰ συμβουλῶν καὶ ἀπειλῶν, τῇ δραστηρίῳ συμπράξει τινῶν ἐκ τῶν μᾶλλον ἐμφρόνων προκρίτων τῆς χώρας. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἀπεσκίρτησεν ἀπὸ τοῦ Χριστοφόρου καὶ ὁ ἕως τότε μετ' αὐτοῦ ἐνθουσιῶδῶς συμπράττων ἐπίσκοπος Ἀσσήνης, πεισθεὶς εἰς τὰς παραινέσεις τοῦ υἱοῦ τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας Πετροπουλάκη, Λεωνίδα τοῦ πρὸ ὀλίγου ἀποθανόντος ἀνδρείου συνταγματάρχου. Ἰδὼν τὴν ἀποσκίρτησιν ταύτην καὶ τὴν ματαίωσιν τῆς συναθροίσεως ὁ Παπουλάκης διέμεινεν εἰς Βωχὸν μέχρι τῆς 13 καὶ ἐκεῖθεν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ σύνθητες αὐτοῦ ὄρητῆριον, τὸν δῆμον Κολοκυνθίου.

Ἐν τούτοις μετὰ τὰ τελευταῖα ἔντονα τῆς Κυβερνήσεως μέτρα καὶ ἀρχαὶ ἐνθαρρυνθεῖσαι προέβησαν καὶ αὐτῆς εἰς ἀποπειράς πρὸς σύλληψιν τοῦ παραξίου καὶ ὁ ὄρητικὸς διοικητὴς τῆς ἐν Λακωνίᾳ μοίρας τῆς χωροφυλακῆς Κουτσογιαννόπουλος παραλαβὼν τὸ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀφικόμενον ἀπόσπασμα ὄροφυλακῆς ἐκ τοῦ δήμου Κροκεῶν μετὰ πολλῶν ἀξιωματικῶν ἐξεστράτευσεν ὅπως συλλάβῃ τὸν Παπουλάκη ἐν τὸς αὐτοῦ τοῦ καταφυγίου του, ἤτοι εἰς τὸ χωρίον Φλομοχώρι τοῦ δήμου Κολοκυνθίου καὶ τὴν 15 Μαΐου μετέβη νύκτωρ εἰς τὸ χωρίον Ρηγανοχώρι. Ἠλπίζε καθ' ἃς εἶχε πληροφορίας, ὅτι ἡ ἐμφάνισις σοβαρᾶς ὅπως δῆποτε δημοσίου δυνάμεως ἐμελλε νὰ πτοήσῃ τοὺς θιασώτας τοῦ Χριστοφόρου, ἀλλ' αἱ προσδοκίαι του διεψεύσθησαν, καθότι γνωσθεῖσης τῆς ἀφίξεώς του, διὰ γενικῆς κωδονοκρουσίας συνήχθησαν πάντες οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων τοῦ δήμου, περὶ τοὺς τρισχιλίους, ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι ἔνοπλοι, οἵτινες πληροφορηθέντες ὅτι ὁ διοικητὴς τῆς Μοίρας εἶχε προσκαλέσει εἰς ἐπικουρίαν δύο λόχους τοῦ ὑπὸ τὸν διοικητὴν Μαυροδῆμον 5ου πεζικοῦ τάγματος, ἐπέμψαν 150 ἄνδρας καὶ κατέλαβον ἐγκαίρως στενὴν διόδον καλουμένην Πλατεῖα Σκάλα, ἐξ ἧς ἐμελλε νὰ διέλθῃ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις, ἐνῶ ταυτοχρόνως δι' ἀπεσταλμένων παρηγγεῖλαν εἰς τὸν διοικητὴν τῆς Μοίρας ν' ἀναχωρήσῃ. Ὁ Κουτσογιαννόπουλος ὅπως ἀποφύγῃ αἰματηρὰν καὶ ἴσως ἀνωφελῆ σύγκρουσιν, ἀπέφασκε μετὰ στρατιωτικὸν συμβούλιον ν' ἀπέλθῃ, ἀφοῦ εἰδοποίησε καὶ τὸν Μαυροδῆμον νὰ μὴ προχωρήσῃ, ἐπέστρεψε δὲ τὴν 17 εἰς Γύθειον διὰ τῆς παραπλευούσης κατὰ τὰ παράλια ἐκεῖνα κανονιοφόρου ὁ *Κατάρης*.

Θρασυνθεὶς ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων τούτων ἀποτυχιῶν τῆς ἐξουσίας ὁ Παπουλάκης ἐξηκο-

λούθει τὸ φλογερὸν του κήρυγμα. Γενναίαν ἀποπειραν ἐπεχείρησε τότε καὶ ὁ ἀντισυνταγματάρχης Γερμανὸς Μαυρομιχάλης μεταβάς μετὰ τινῶν οἰκείων αὐτοῦ τὴν 17 Μαΐου εἰς Φλομοχώρι, ὅπου ἐντυχῶν τὸν μοναχὸν εὐθαρσῶς ὠμίλησε πρὸς αὐτόν: «Καλόγηρε, εἶπεν αὐτῷ ἢ νὰ παραδοθῆς εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἢ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν σκῆτην σου καὶ ν' ἀφήσῃς τὸν τόπον τοῦτον, ὃν ἐξωθεῖς εἰς ἐμφύλιον πόλεμον.» Ὁ Παπουλάκης ἀπήντησεν ὑποκριτικῶς:—Φεύγω, ἀλλὰ θὰ μὲ ζητήσετε πάλιν.—Φύγε, ἐπανελάθεν ὁ Γερμανός, φύγε ὄργανον τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἂν σὲ ζητήσωμεν ἐπανερχεσαι. Μετὰ τοῦτο δὲ πολλὰ ἐλάλησε περὶ τῆς ἀγυρτείας τοῦ κήρυκος καὶ τῶν ὀλεθρίων αὐτοῦ σχεδίων πρὸς τοὺς Λακωνίους, οἵτινες ἐσιώπων εἰς μόνον ἱερεὺς παρετήρησεν αὐτῷ ὅτι ἀδίκως ἡ ἐξουσία καταδιώκει τὸν ἅγιον ἄνθρωπον. Καὶ τὸν μὲν Μαυρομιχάλην ἀνήκοντα εἰς μεγάλην καὶ κλεινὴν τῆς χώρας οἰκογένειαν χαίροντα δὲ καὶ ἀτομικῶς ὑπόληψιν μεγάλην παρὰ τοῖς συμπολίταις του οἱ περὶ τὸν Παπουλάκη ἐσεβάσθησαν. Δὲν ἔσχεν ὅμως τὴν αὐτὴν εἰρηνικὴν ἐκβασιν ἑτέρα ἀποπειρα γενομένη μετὰ δύο ἡμέρας, ὅτε μετέβησαν ὅπως τὸν συλλάβωσιν εἰς τὸν δῆμον Λεύκτρου ὁ ἐπαρχος Οἰτύλου, ὁ ὑπομοίραρχος, ὁ ἀντισυνταγματάρχης Πουλικάκος καὶ ἄλλοι τινὲς ἀξιωματικοί, μετ' ἀποσπάσματος ἐκ δεκαπέντε ἀνδρῶν χωροφυλάκων καὶ ὄροφυλάκων, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Γερμανοῦ Μαυρομιχάλη. Οἱ περιστοιχίζοντες τὸν κήρυκα τρισχιλιοὶ περίπου ἔνοπλοι καὶ ἄοπλοι ἀνήκοντες κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς δήμους Καρδαμύλης, Ἀρεοπόλεως καὶ Κολοκυνθίου ἐδείξαν εὐθύς ἐχθρικὰς διαθέσεις καὶ προηγουμένων τῶν γυναικῶν, ὧν τὴν συνδρομὴν ἐπεκαλέσθη ὁ ἀπειλούμενος προφήτης, καθὰ ἀλλαχοῦ διηγῆθη, ἐπέπεσον κατὰ τῶν προσελθόντων διὰ λίθων καὶ βροσάλων, τραυματίσαντες τὸν ἐπαρχον, τὸν ὑπομοίραρχον καὶ τινὰς ἄλλους ἐκ τῆς συνοδίας.

Ὁ Παπουλάκης διηυθύνθη ἐκεῖθεν πρὸς τὸ Προάστειον τοῦ δήμου Καρδαμύλης καὶ ἀφοῦ ἐδημηγόρησεν αὐτόθι ἀπῆλθε τὴν 20 Μαΐου παρακολουθούμενος ὑπὸ ἀρκετῶν ὀπαδῶν. Καθ' ὁδὸν ὅμως ἐγκαταλείψας αὐτοὺς ἐγένετο ἄφαντος πορευθεὶς λάθρα εἰς τὰ Πηγάδια τοῦ δήμου Ἀβίας, ὅπου διέμεινεν ἐπὶ ἑξ ἡμέρας. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῆς ἀναπαύσεως ἀπεφάσισε τὴν ἱεράν εἰς Καλάμας ἐκστρατεῖαν. Τὰ βασιλικά στρατεύματα ἀπεβιάζοντο ἤδη εἰς Λακωνίαν καὶ τοῦτο βεβαίως εἶχε περιέλθει εἰς γνῶσιν αὐτοῦ ὅθεν βλέπων τὴν καταδιώξιν καθισταμένην σοβαρὰν σκοπὸν εἶχε ν' ἀποφύγῃ μὲν αὐτὴν ἀπομακρυνόμενος εἰσχωρῶν δὲ εἰς τὸν νομὸν Μεσσηνίας νὰ διαδώσῃ καὶ ἐκεῖ τὴν πυρκαϊάν τῆς στάσεως καὶ νὰ καταστήσῃ τὴν σύλ-

ληψίν του δυσκολωτέραν. Δι' ἐγκυκλίου του λοιπόν προσεκάλεσε τούς πιστούς νά τόν παρακολουθήσωσι, λέγων ὅτι μετχθαίνει εἰς Καλάμας διὰ νά συζητήσῃ μετὰ τῶν δικαστῶν καί ἐλέγξῃ αὐτούς. Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη, ἥς ἀντίγραφον εὐρηται ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τῆς Ἱστορικῆς καί Ἐθνολογικῆς Ἐταιρίας, ἔλεγε τὰ ἐξῆς:

«Χριστιανοί, χαίρετε.

Ἄ'Εγὼ ἀπεφάσιχα ν' ἀπεράσω εἰς τὰς Καλάμας με τήν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας καί πάντων τῶν ἁγίων, διὰ τοῦτο σᾶς λέγω ὅσοι ἀγαπάτε τόν Χριστόν νά ἐλθῆτε μαζί μου ν' ἀκοῦτε ὅπου θά κριθῶ με τούς κριτάς· ἄν φταίγω ἐγώ, ὅλοι νά με ρίξετε εἰς μία φωτιά νά με κάψτε νά ἡσυχάσῃ ὁ κόσμος, εἰ δέ καί φταίνε οἱ κριταί, νά τούς πῆτε νά κηρύττω τόν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ του δέν δένεται. Καί νά ἔχω ἀπάντησίν σας σήμερα καί πού θά μαζωχθῆτε, πὲ ποῖον τόπον θά μαζωχθῆτε νά μοῦ εἰπῆτε, διότι ἐγὼ δέν κινῶ, διότι με σκοτώνουν, μοναχός μου δέ κινῶ. Καί ὅσοι ἀγαπάτε τόν Χριστόν καί τήν Παναγίαν μικροί καί μεγάλοι νά ἔλθετε καί ὅσοι εἶνε με τόν Διάβολον ἄς κᾶτσον. Πάρετε καί ψωμί κοντά σας διὰ τρεῖς ἡμέρας. Θά μείνωμεν εἰς τήν χώραν τῶν Καλαμῶν.

«ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΥΡΗΚΑΣ.»

Ἄθροοι συνέρρευσαν οἱ Λάκωνες μετὰ τήν πρόσκλησιν ταύτην, παρκαίνουμένοι οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ ἀλλὰ καί ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τῶν λαφύρων, διότι ὁ πονηρὸς καλόγηρος ὑπεξέκαιε καί τήν πλεονεξίαν αὐτῶν ὑποσχόμενος ὡς ἐλέγετο ἀμοιβὴν ἑκατὸν ταλλήρων εἰς πάντα ὅστις ἤθελε τόν παρακολουθήσει. Ὁ νομάρχης Μεσσηνίας μαθὼν τήν ἀπειλητικὴν ταύτην συγκεντρώσιν καὶ τὰ μελετώμενα περὶ εἰσβολῆς σχέδια παρήγγειλεν εἰς τὸν ἀνακριτὴν Μεντώρον νά μεταβῆ εἰς Πηγάδια μετὰ δημοσίου δυνάμειος ὅπως ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις. Τὸν ἀνακριτὴν συνώδευσε καί ὁ φρούραρχος Καλαμῶν ὑπολοχάγος Ἀντώνιος Καπετανάκης, ὅστις ὡς γνωστός εἰς τὸν τόπον ἐντολὴν εἶχε νά παραινέσῃ τούς συναθροιζομένους ὅπως διαλυθῶσιν εἰρηνικῶς· ἀλλὰ καθ' ὅδον συναντήσαντες πολλοὺς ἐνόπλιους Πηγαδιώτας κατέχοντας ὀχυράς θέσεις καί μχθόντες ὅτι οἱ συγκεντρωθέντες περὶ τὸν Παπουλάκη ἦσαν ἀμετάπειστοι ἐπέστρεψαν ἀπικτικοί. Ὁ διοικητὴς τῆς μοίρας τῆς Λακωνίας ἀντισυνταγματάρχης Κουτσογιαννόπουλος ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς του δύο λόχους ὄροφυλάκων καί 20 χωροφύλακας εὐρίσκετο εἰς τήν μονὴν Δήμιοβας παρὰ τὸ χωρίον Γιάννιτσα, καί μαθὼν τήν ἐν Πηγαδίοις συγκεντρώσιν, ἐσκόπει νά ἐκστρατεύσῃ πρὸς διέλυσιν αὐτῆς, παραλαμβάνων πᾶσαν τήν ἐν Καλάμας εὐρισκομένην δημοσίαν δύναμιν μεθ' ἑνὸς λόχου πεζικοῦ ἀρ-

τίως ἀφικομένου αὐτόθι ἐκ Πατρῶν ὑπὸ τὸν ὑπολοχαγὸν Δαγκλῆν· εὐτυχῶς ὅμως ἀπετράπη ἀπὸ τὸ ἐπικίνδυνον ἐπιχείρημα, ὅπερ ἤθελε προκαλέσει μόνον ἄσκοπον αἱματοχυσίαν, ἐπειδὴ οἱ ὄπαδοί τοῦ Παπουλάκη κατέχον ὀχυρωτάτας θέσεις καί ἀπόφασιν εἶχον ν' ἀμυνθῶσι μέχρῃς ἐσχάτων.

Τέλος τὰ στίφη τῶν Μανιατῶν ἐξεκίνησαν ὀδηγούμενα ὑπὸ τοῦ Παπουλάκη καί διευθυνόμενα εἰς Καλάμας. Συνέκειντο κατὰ τήν διαθεβαίωσιν τοῦ νομάρχου Μεσσηνίας ἐκ δισχιλίων ἀτόμων, ἐξ ὧν 500 ἦσαν οἱ ἐνοπλιοι, ἀρχηγὸς δὲ εἶχον τὸν Φάσσον καί ἕτερόν τινα ἐκ Πηγαδιῶν ἀνθυπολοχαγὸν τῆς προικοδοτημένης φάλαγγος ὀνόματι Μαυροειδῆν. Παρεκτός τῶν δύο τούτων οὐδεὶς ἕτερος κεκτημένος ποιάν τινα ἀτομικὴν σημασίαν εὐρίσκετο εἰς τὰς τάξεις τῶν ἐπιδρομίων, οἵτινες ἦσαν συρφετός, οὐ τήν ἀγροικὸν θρησκομανίαν ἐξῆπτον ἐτι μᾶλλον τὰ ληστρικά ὀρμέφυτα. Ἡ φήμη τῆς εἰσβολῆς ἐνέπνευσε τὸν τρόπον εἰς τούς φιλησυχους κατοίκους τῶν Καλαμῶν. Ὁ νομάρχης ἐσπευσε νά ἐπικαλεσθῆ τήν συνδρομὴν τῶν δημάρχων τῶν πλησιεστέρων δήμων καί πολλῶν ἐκ τῶν ἐγκρίτων πολιτῶν πρὸς ἄμεσον στρατολογίαν ἐθνοφυλάκων. Ταυτοχρόνως δὲ ὁ ἀντισυνταγματάρχης Κουτσογιαννόπουλος ὑπὲρ τὸ δέον ποτηθεὶς καί λησμονήσας τὰ ἐπιθετικὰ του σχέδια, ἐγκατέλιπε τὸ χωρίον Γιάννιτσα παρ' ὃ ἐστρατοπέδευε καί ὑπεχώρησε κατεσπευσμένως εἰς Καλάμας μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀνδρῶν, προσκαλέσας δ' ἐν τῷ ἄμα τὸν αὐτόθι μοίραρχον τὸν διέταξε νά τοποθετήσῃ τήν στρατιωτικὴν δύναμιν εἰς τὰς καταλληλοτέρας οἰκίας τῆς πόλεως, διατάξας ἐνταυτῷ καί τήν ὀχύρωσιν τοῦ νομαρχιακοῦ καταστήματος, ἧτις καί ἤρξατο ἐκτελουμένη παρὰ τῶν στρατιωτῶν. «Φόβος καί τρόμος διεχύθη παρευθὺς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν κατοίκων, γράφει ὁ νομάρχης ἐν τῇ ἐκθέσει του, καί αἱ Καλάμαι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς παρίστανον ἐλεεινὸν θέαμα ἀνησυχίας καί κινήσεως τῶν πολιτῶν ἐνσχολουμένων διὰ τήν περιουσίαν των». Ὁ νομάρχης ἐμερίμνησε νά μετακομισθῶσι τὰ χρήματα τοῦ δημοσίου Ταμείου εἰς τὸ ναυλοχοῦν παρὰ τήν παραλίαν πολεμικὸν βρῖκιον Ἀθηνᾶ καθὼς καί ποσότης πυριτιδος, ἧτις εἶχε πρὸ μικροῦ ἀποθιβάσθῃ, ἐγράψε δὲ εἰς τὸν ἐπαρχον Μεσσηνίας παραγγέλλον αὐτῷ νά συγκεντρώσῃ εἰς Νησίον δύναμιν ἐθνοφυλάκων ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης καί ἐδημοσίευσε καί τήν ἐπομένην πρὸς τούς κατοίκους προκήρυξιν, ἐν ἣ ἱκανῶς ἀπεικονίζεται τὸ κατέχον τὰς ἀρχὰς ἄμα καί τούς πολίτας δέος:

«Κάτοικοι τῆς πόλεως Καλαμῶν.

«Ἐρχονται Λάκωνες ἄθροοι περὶ τὸν λαοπλάνον Χριστόφορον εἰς τὰς Καλάμας· οἱ σκοποὶ τῆς Λακωνικῆς ταύτης εἰσδρομῆς σᾶς εἶνε γνω-

στοί ἐκ προηγουμένων. Τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ἐλήφθησαν διὰ νὰ μὴ λεηλατηθῇ ἡ πόλις. Φρόνησις καὶ συνδρομὴ εἰς τὰ μέτρα τῆς ἐξουσίας ἀπαιτεῖται ἀπὸ ἕκαστον πολίτην εἰς περίστασιν τοσοῦτον σοβαρὰν καὶ κρίσιμον. Τὸν πλάνον αὐτόν, ὅστις ἐρχεται προσπαθῶν νὰ διαφθεῖρη τὰ πρὸς τὴν ἱεράν ἡμῶν θρησκείαν καὶ τὴν δημοσίαν τάξιν ἀγνὰ αἰσθήματά σας, νὰ μιάνη τὰς συνειδήσεις, τὸν καταδιώκει καὶ ἡ Ἱερά ἡμῶν Ἐκκλησία ὡς ἀντάρτην καὶ ἀπόβλητον καὶ ἡ Κυβέρνησις ὡς ἀποστάτην κατὰ τῶν καθεστώτων· ὅσοι δὲ Λακωνες ἀποπλανηθέντες τὸν παρηκολούθησαν, κατέστησαν ἔνοχοι μεγάλου καὶ βαρυτάτου ἐγκλήματος. Προσέξατε λοιπὸν μὴ τὸν παρηκολούθησιν κανεῖς ἐξ ὑμῶν· φροντίσατε νὰ ὀχυρωθῆτε εἰς τὰς οἰκίας σας προφυλαττόμενοι· μὴ ἀφήσετε παιδία καὶ ὑπηρέτας νὰ περιφέρονται εἰς τὰς ὁδοὺς, ὅσοι δὲ δύνασθε νὰ φέρετε ὄπλα, ἔλθετε πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δημοσίου δυνάμεως. Ἐμμεῖνατε εἰς τὸ ἀξίειπαινον πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἡ Μεσσηνία ἅπασα διετράνωσεν εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν, ἀποδοκιμάζουσα τὰ αἰσχρά, τὰ ἀντιθρησκευτικὰ καὶ ἀπονευρημένα κηρυγματα τοῦ λαοπλάνου. Κανεῖς ἀς μὴ τὸν πλησιάζῃ.

«Ἡ ἔνοπλος δύναμις θέλει ἀναπτύξῃ τὰ ὄπλα ἐναντίον τῶν παρηκολούθουντων τὸν λα. πλάνον.

«Ἐν Καλάμεις τῇ 27 Μαΐου 1852.

«Ὁ Νομάρχης».

Ὁ Παπουλάκης μετὰ τῆς στρατιᾶς του ἐν τοσοῦτῳ προχωρήσας ἀφίκετο εἰς Γιάννιτσαν· ἀλλ' ἐκεῖ ἐπέπρωτο νὰ δοκιμάσῃ τὴν πρῶτην πικρίαν καὶ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ ἀσπὴρ του ἤρχισε νὰ δῦν. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἠνκνιώθησαν εἰς τὴν εἰσοδὸν του καὶ διὰ τοῦ ἱερέως αὐτῶν ἐδήλωσαν ὅτι τὸ φρόνημά των εἶνε ὑπὲρ τῆς κυβερνήσεως, ὥστε ἐδέησε νὰ διανοκτερεύσῃ ἔξωθεν τοῦ χωρίου. Ἡ εἰδησις ὅμως περὶ τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ εἰς Γιάννιτσαν ἐπέτεινε τὸν πανικὸν ἐν τῇ πόλει τῶν Καλαμῶν καὶ ἡ νύξ ἐκείνη παρῆλθεν ἐν ἀγωνιώδει προσδοκίᾳ. Οἱ στρατιῶται εἶχον ὀχυρωθῆ εἰς τὰς πρὰ τὰς ἐσχαιτίας τῆς πόλεως οἰκίας φρουροῦντες τὰς τρεῖς ἐκ Γιαννίτσας φερούσας ὁδοὺς, διὰ μιᾶς τῶν ὁποίων ἐμελλον νὰ εἰσβάλωσιν οἱ Λακωνες, ἔτοιμοι ν' ἀποκρούσωσι τὴν εἰσβολήν, οἱ δὲ πολῖται ἔμενον ὠχυρωμένοι εἰς τὰς οἰκίας των, τῶν πλουσιωτέρων ἐξ αὐτῶν μισθωσάντων καὶ ἑτέρους ὀπλίτας πρὸς ἐνίσχυσιν. Περὶ τὸ μεσονύκτιον οἱ πρόκριτοι τῆς πόλεως συνῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δημάρχου καὶ μετὰ σύσκεψιν ἀπεφάσισαν νὰ πέμψωσι πρὸς Χριστόφορον ἐπιτροπὴν συγχειμένην ἀπὸ τῶν ἀναπληρούντων τὸν ἐκκλησιαστικὸν Τοποτηρητὴν Οἰκονόμον ἱερέα Πολίτην, τὸν ἱερέα Ἡλίαν Καλλινίκον καὶ τὸν δημότην Ἡλίαν Λυκουρέζον, ὅπως ἀναγγείλῃ αὐτῷ

ἐκ μέρους τῶν κατοίκων ὅτι δὲν τὸν δέχονται καὶ ὅτι ἐν ἀνάγκῃ θ' ἀποκρούσωσι διὰ τῆς βίας τὴν εἰσοδὸν του. Ἡ ἐπιτροπὴ μετέβη τῷ ὄντι τὴν προῖαν τῆς ἐπομένης ἡμέρας καὶ ἀνεκοίνωσε ταῦτα εἰς τὸν μοναχόν, ὅστις διὰ τοῦ στρατηγοῦ του, ὡς τὸν ἀπεκάλει, Φάσσου συνεκάλεσε πρὸς ἑαυτὸν τοὺς περὶ αὐτὸν ὄχλους ἵνα δημηγορήσῃ, ἀπήντησε δὲ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ὅτι ἀφοῦ δὲν τὸν δέχονται εἰς Καλάμεις δὲν θὰ εἰσέλθῃ. Ἐν τῷ μεταξύ εἶχε πέμψῃ εἰς τὴν πόλιν ἀγγελιαφόρον τοῦ καλόγηρον τινα ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ἁγίων Θεοδώρων τοῦ δήμου Καρδαμύλης κομίζοντα ἀναφορὰν πρὸς τὸν Βασιλέα, περιέχουσαν τὰ συνήθη αὐτοῦ ἀναμνησθήματα, ὅπως τὴν ἐγγειμίαν πρὸς τὸν Νομάρχην. Ὁ ἀγγελιαφόρος εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ἐπιδεικτικῶς δεικνύων τὸ ἐγγράφον πρὸς τὸ πλῆθος καὶ προσδοκῶν ἴσως νὰ ἴδῃ αὐτὸ ἐνθουσιαζόμενον συλληφθεὶς καὶ ἀνακριθεὶς ἀπελύθη, ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῶν Καλαμῶν τόσον ἦσαν ἠεθισμένοι κατὰ τοῦ ἀπειλοῦντος τὴν πόλιν των ὀχλαγωγοῦ, ὥστε ἐκκοποίησαν κατὰ τὴν ἀναχώρησιν του τὸν ταλαίπωρον πρέσβυν, μόλις δισσώθεντα τῇ παρεμβάσει τῶν κλητῆρων.

Καὶ ὁ μὲν Παπουλάκης ἴσως ἐν εἰλικρινείᾳ ὑπεσχέθη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ὅτι δὲν θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ ἀτίθασσοι ὀπαδοί του οἱ διακαίόμενοι ἐκ τοῦ πόθου τῆς λεηλασίας δὲν ἐνόουν νὰ ἐπιχειρήσωσι τοιαύτην ἐκστρατείαν ἄνευ ὀφέλους καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα αὐτοὶ τὸν ἐξηνάγκασαν ν' ἀθετήσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του. Διὸ περὶ τὴν 2 μ. μ. ὄραν ἐγνώσθη παρὰ τῶν προσκόπων ὅτι τὰ στίφη τῶν Λακωνῶν ἐκκινήσαντα ἐκ Γιαννίτσας διευθύνονται πρὸς τὰς Καλάμεις, ὧν ἡ φρουρὰ εἶχεν ἐνίσχυθῃ ἐπαρκῶς περὶ τὸν ὄρθρον ὑπὸ πολλῶν ἔθνοφυλάκων προσδρομόντων ἐκ τῶν πλησιοχώρων δήμων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν ἑαυτῶν δημάρχων. Ὁ διοικητὴς τῆς μοίρας Καλαμῶν Δημακόπουλος παραλαβὼν τότε δύο ἐνωματίας ἐφίπων χωροφυλάκων ἐξῆλθε τῆς πόλεως ὅπως ἀναχαίτησιν τοὺς ἐπιδρομῆς, οἵτινες κακῶς ὀπλισμένοι καὶ ἀσύντακτοι ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν ἱππέων ἐτράπησαν εἰς φυγὴν· ὁ δὲ Χριστόφορος μετ' ὀλίγων κατέφυγεν εἰς τὸ ὄρεινόν χωρίον Σελιτσιανικὰ Καλύβια, ἐνθα οἱ ἱππεῖς δὲν ἠδύναντο νὰ προχωρήσωσιν. Ἀντηλλάγησαν πυροβολισμοὶ τινες ἄνευ ἀποτελέσματος, οἱ δὲ χωροφυλάκες ἀφοῦ κατεδίωξαν τοὺς στασιαστὰς μέχρι τοῦ Ἄλμυροῦ σχεδὸν ἐπκνήθηον, αἰχμαλωτίσαντες ἐξ ἐξ αὐτῶν. Ὁ Παπουλάκης διαμείνας ὀλίγας μόνον στιγμὰς εἰς τὰ Σελιτσιανικὰ Καλύβια ἀπεσύρθη εἰς τὰ ὑψηλότερα τοῦ ὄρους, καὶ ἐκεῖθεν ἐπκνήθη κατόπιν εἰς τὸν δῆμον Ἀβίας. Ὁ ἀντισυνταγματάρχης Κουτσογιαννόπουλος παραλαβὼν τὴν πεζὴν δύναμιν μετέβη εἰς Ἄλμυρον καὶ διανυ-

κτερεύσας προσεπάθησε τὴν ἐπομένην νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ δήμου Ἀβίας, πλὴν ἀνεχαιτίσθη κατὰ τὴν θέσιν Μαρδινίτσα ὑπὸ 300 περίπου ἐνόπλων, οἵτινες εἶχον σημαίαν μετὰ σταυροῦ. Καὶ ἐζήτησε μὲν ὁ ἀντισυνταγματάρχης ἐπικουρίας ἐκ Καλαμῶν ὁπόθεν ἐπέμφθη ὁ φρούραρχος τῆς πόλεως ὑπολοχαγὸς Καπετανάκης μετὰ 60 ὀπλιτῶν, ἀλλὰ δὲν ἐκρίθη φρόνιμον νὰ γείνη ἐπίθεσις καὶ ἡ δημοσία δυνάμις ἐπανῆλθεν εἰς Ἀλμυρὸν ἄπρακτος.

Τοιαύτην ἐκβασιν ἔσχεν ἡ εἰς Καλάμας ἐκστρατεία, ἐν τῶν σπουδαιοτάτων ἐπεισοδίων τῆς ἱστορίας τῶν Χριστοφορικῶν, ἡ αἰσιος δὲ αὕτη διὰ τὴν δημοσίαν τάξιν ἐκβασίς ὀφείλεται εἰς τὴν νοημοσύνην καὶ εἰς τὴν εὐστάθειαν τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Καλαμῶν καὶ εἰς τὴν δραστήριον τῶν ἀρχῶν ἐνέργειαν. Διὰ τὸν Παπουλάκην ἡ ἐκστρατεία αὕτη ὑπῆρξεν, τηρουμένων πάντοτε τῶν ἀναλόγων διαστάσεων, ὅ,τι διὰ τὸν Ναπολέοντα ἡ εἰς Ρωσίαν ἐκστρατεία. Ἡ δυνάμις του ἤρχισεν ἔκτοτε νὰ καταρρέῃ καὶ δὲν ἀπέιχε πολὺ ἢ ἡμέρα τῆς καταστροφῆς.

Αἱ Καλάμαι διεσώθησαν μὲν ἀπὸ τῆς λεηλασίας, ἀλλ' οὐχ ἦττον ὑπέστησαν ζημίαις κατὰ τὴν περιστάσιν ταύτην. Ἐν ἀναφορᾷ αὐτοῦ ἀπὸ 6 Ἰουνίου πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ὁ νομάρχης Μεσσηνίας ἔγραφεν: « Αἱ Καλάμαι ἔπαθον ζημίαις οὐχὶ εὐκαταφρονήτους, διότι ἡ ἡσυχία ἐκλονίσθη ἀπὸ τὰς 27 τοῦ περελθόντος. Τὸ ἐμπόριον τοῦ τόπου σχετιζόμενον μὲ ἄλλας ἐμπορικὰς τοῦ βασιλείου πόλεις καὶ μὲ τὸ ἐξωτερικὸν ἔπαθεν, εἰς ἐποχὴν μάλιστα καλῇ ἦν ἤρχιζεν ἀπὸ τὰ κουκούλια ἢ διαπραγματεύσεις τῆς συναλλαγῆς τῶν ἐγγωρίων προϊόντων. » Οὐδ' ὁ φόβος ἐντελῶς ἀπεσοβήθη, ἐπειδὴ ἐν τῇ αὐτῇ ἀναφορᾷ παρίστατο ὡς ἀκροσφαλῆς ἡ θέσις τῆς ἐμπορικῆς ἐκείνης πόλεως ἐνεκα τῆς ἐπικινδύνου μετὰ τῆς Λακωνίας γειτνιασεως καὶ προστείνεται ἡ κατασκευὴ ἀμυντικοῦ στρατῶνος ἐπὶ τοῦ ὑπεράνω τῆς πόλεως φρουρίου, ὠπλισμένου διὰ τηλεβόλων πρὸς ἀπόκρουσιν ἐνδεχομένης νέας λακωνικῆς ἐπιδρομῆς.

Ἀγανακτῶν διὰ τὴν ἀποτυχίαν ὁ Χριστόφορος, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Λακωνίαν, ἀλλ' ἐκεῖ τὰ πράγματα ἤρχισαν ἦδη νὰ μεταβάλλωνται. Εἰς τὸ χωρίον Γαίτσους οἱ κάτοικοι τὴν ὑπεδέχθησαν ψυχρῶς καὶ σχεδὸν τὸν ἀπέπεμψαν, διὸ ἀπεσύρθη ἐκεῖθεν. Ταυτοχρόνως ἡ ἀρχὴ μετεχειρίσθη ἐμφρόνως καὶ μέσα πνευματικὰ καταλληλὰ διὰ τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνδρουβίστης Προκόπιος μετακληθεὶς ἐκ Νησίου μετέβη εἰς τοὺς δήμους Ἀβίας καὶ Καρδαμύλης καὶ διὰ διδασκῶν καὶ παραινέσεων κατεπράυνε τὴν ἔξαψιν τῶν πνευματῶν καὶ κατηύνασε τὸν ἄμετρον ὑπὲρ τοῦ δημεγέρτου κήρυκος ζῆλον. Ὁ Παπουλάκης ἀφ'

ἐτέρου προσεπάθει νὰ διατηρῇ ἀμειώτον τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν τῶν ὀπαδῶν του διὰ καθημερινῶν δημηγοριῶν, θέλων δὲ νὰ ἐμπνεύσῃ πρὸς αὐτοὺς μῖσος κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας μετὰ τὴν ἐκ Γαίτσους ἀποπομπὴν του ἐξεφώνησεν ἀνάθεμα κατὰ παντὸς Λάκωνος ὅστις δὲν ἤθελε φονεύσει στρατιώτην ἐκ τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ, ὅστις ἤθελε δώσει εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν, ἔστω καὶ τὴν ἐλαχίστην, βεβκιῶν αὐα ὅτι οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν ἰδεῶν ὑπὲρ ὧν προσμάχει ἀποθνήσκοντες ἤθελον θεωρεῖσθαι μάρτυρες, ἀπήτησε δὲ τὸ ἀνάθεμα νὰ τὸ ἐπιβεβαιώσῃ οἱ ἀχρκαταὶ ἐκφονοῦντες τρις τὸ ἀμήν! Τότε ὅπως ἐνθαρρύνῃ τοὺς θιασώτας του διέσπειρε τὰς παντοίας ἐπαγγελίας περὶ προσεχούς συνδρομῆς ἰσχυρῶν προστατῶν καὶ τὰ περὶ τῆς ἐλεύσεως τῶν Ρώσων ὀνειροπολήματα τῶν ὀμοφρόνων του. Ἐν ταυτῶ δὲ αὐτὸς τε καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀφωσιωμένοι διέδιδον πλείστας συκοφαντίας περὶ τῶν διαθέσεων τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων, ὧν τοὺς ἀνδρας ἀπεκάλουν Ρουμελιώτας, ὑπεκκαίοντες τὰ φυλετικὰ μίσθη διὰ τῆς ὀνομασίας ταύτης τῆς ὑπενθυμιζούσης τὰς γενομένας ἐν Πελοποννήσῳ βιαιοπραγίας παρὰ τῶν στρατευμάτων τῶν ὀπλαρχηγῶν τῆς Στερεᾶς κατὰ τὴν θλιβεράν ἐποχὴν τῶν ἐπὶ Ἐπαναστάσεως ἐμφυλίων σπαραγμῶν. Ὁ συνταγματάρχης Πιερράκος ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τὸν ὑπομείραρχον καὶ τὸν ἐπρχον Οἰτύλου ἔγραφεν ὅτι ὅτε ἀπεβιβάσθη μετὰ τοῦ ὑπ'αὐτοῦ σώματος εἰς τὸ παράλιον Ἀγίου Δημητρίου τοῦ δήμου Λεύκτρου εὗρε τοὺς κατοίκους ἐτοιπολέμους. ἔμαθε δὲ κατόπιν παρὰ τῶν ἰδίων ὅτι διαδόσεις ἐκυκλοφόρουσαν περὶ ἐπιχειμένης ἀποβάσεως Ρουμελιωτῶν, ἐξ ὧν τὴν προτεραίαν δέκα εἶχον βιάσει μίαν γυναῖκα εἰς Ἀλμυρὸν, καὶ περὶ τῶν ἀγρίων δῆθεν αὐτῶν προθέσεων τοῦ νὰ πυρπολήσωσιν οἰκίας, νὰ θύσωσι καὶ ν' ἀπολέσωσι « καὶ ν' ἀπεράσωσιν ἀλέτρι εἰς ὄλην τὴν Μάνην » κατὰ τὴν γραφικὴν ἔκφρασιν τῆς ἐπιστολῆς.

Καὶ τῶ ὄντι οἱ Μανιάται μετὰ δυσαρρεσκειᾶς εἶδον τὰ βασιλικὰ στρατεύματα ἀποβιβάσθέντα εἰς τὴν χώραν των, τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ κρυφία ἐχθροπάθειά των, ὥστε καὶ τροφὰς κατ' ἀρχὰς ἤρουντο νὰ παρέχωσιν ἐπὶ πληρωμῇ εἰς αὐτά, ὥστε ἐδέησε τὰ τρόφιμα νὰ μεταφέρονται ἐκ Καλαμῶν. Ἐν τούτοις ὅμως ἡ παρουσία σχετικῶς ἐπιβλητικῆς δημοσίου δυνάμεως ἐμετρίασε τὴν ὀρμὴν των καὶ τοὺς ἔκαμε ν' ἀναλογισθῶσιν ὅτι ὁ πρὸς τὴν ἐξουσίαν ἀγῶν δὲν ἦτο τόσο εὐχερῆς, ὅσον ἐφρόνον. Καὶ κατὰ τοῦτο ἐπέτυχεν ἡ ἀποστολὴ στρατοῦ εἰς τὴν Λακωνίαν ὅτι διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἀνεχαιτίσθη τὸ κακὸν καὶ ἀπεσοβήθησαν μεγαλειότεροι κίνδυνοι, διότι μέρος ἐνεργὸν ὁ στρατὸς δὲν ἔλαβε καὶ δὲν παρουσιάσθη εὐτυχῶς περιστασις νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ ὄπλα του. Ἡ

φρόνησις δὲ ἀφ' ἐτέρου τοῦ ἀρχηγοῦ του καὶ ἡ συνετὴ καὶ μετριοπαθὴ διαγωγὴ του διέλυσε τὰς ὑποψίας καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Λακωνῶν τῶς ἐνθερμοὶ ζηλωταὶ τοῦ κήρυκος ἐγκατέλιπον αὐτόν, τὰ δὲ δημοτικὰ συμβούλια τῆς ἐπαρχίας Γυθείου ἔσπευσαν περὶ τὰς ἀρχάς τοῦ Ἰουνίου διὰ ψηφισμάτων νὰ ἐκφράσωσι τὴν πρὸς τὸν θρόνον ἀφοσίωσίν των.

Τὴν 30 Μαΐου ὁ Χριστόφορος εὐρίσκετο ἐν τῷ χωρίῳ Λοζινᾶ τοῦ δήμου Λευκτροῦ παρακολουθούμενος ὑπὸ πολλῶν ὀπαδῶν, ὅτε αἰφνης κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα Ἁγίου Δημητρίου πολεμικὸν πλοῖον φέρον τὸν συνταγματάρχην Πιερράκον μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν σώματος Κατὰ τὴν ἀποβίβασιν τοῦ συνταγματάρχου τὸ πλοῖον ἀπένευμε τὰς νενομισμένας τιμὰς χαιρετίσαν αὐτὸν δι' ἐπτὰ βολῶν, οἱ δὲ Λάκωνες ἀκούσαντες τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων διεσκορπίσθησαν ἐντρομοί. Ὑπὸ τοῦ πανικοῦ καταληθθεὶς καὶ αὐτὸς ὁ Παπουλάκης κατέφυγε μετ' ὀλίγων ὀπαδῶν του ἐκ τῶν πιστοτάτων καὶ μετὰ τῶν ἀχωρίστων ἀπ' αὐτοῦ μοναχοῦ Διογυσίου καὶ δοκίμου Γεωργίου εἰς τινὰ φάραγγα τοῦ Ταυγέτου. Μέρους ἐκ τῶν ἀποβάντων ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Πουλικάκου μετέβη πρὸς ἀνευρεσίην του, ἀλλ' ἡ ἔρευνα ἀπέβη ματαία ἕνεκα τοῦ ἐπεληθόντος τῆς νυκτὸς σκότους. Ἐν τούτοις ἡ καταδιώξις ἠκολούθησεν ἐπὶ ἀρκετὰς ἡμέρας, τότε δὲ ὁ ταλαίπωρος κήρυξ, ὅπως εὐκολώτερον διαφύγη ἠναγκάσθη νὰ μεταμφιεσθῆ καὶ ἀποβαλὼν τὸ ράσον, ὅπερ φεῖ! δὲν ἔθαυματουργεῖ φαίνεται πλέον, περιεβλήθη φουστάνελλον! Ὑπὸ τοιοῦτον ἀνάρμοστον διὰ τὴν ἡλικίαν του καὶ τὴν ιδιότητά του ἔνδυμα περιεπλανᾶτο εἰς τ' ἀπόκεντρα καὶ δύσβατα μέρη τῆς δυτικῆς Λακωνίας, ἐνῶ πολυάριθμα ἀποσπάσματα χωροφυλάκων καὶ ἔθνοφυλάκων — ὡς ἐκαλοῦντο τότε κοινῶς οἱ ὑπὸ τῆς ἐξουσίας στρατολογούμενοι ἄτακτοι — περιεφέροντο πρὸς ἐξιχνίασιν τοῦ καταφυγίου του. Τὰς ἐνεργείας τῆς ἀρχῆς ὑπεβόηθη ἡ εἰλικρινὴς σύμπραξις πάντων σχεδὸν ἀνεξαιρέτως τῶν βουλευτῶν τοῦ νομοῦ, οἵτινες οἰκειοθελῶς εἴτε τῇ προτροπῇ τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγοῦ Κολοκοτρώνη, πλείστας κατέβαλλον προσπαθείας πρὸς σύλληψιν τοῦ μοναχοῦ· εἰς ἐξ αὐτῶν μάλιστα, ὁ Κορφιωτάκης ἠδυνήθη νὰ συλλάβῃ τὸν σύντροφον τοῦ Παπουλάκη Διονύσιον καὶ ἕτερόν τινα μοναχὸν ἐκ τῶν ὀπαδῶν του. Ἡ σύλληψις ἐν τούτοις τοῦ Χριστοφόρου θὰ ἦτο ἀκατόρθωτος ἴσως ἢ τοῦλάχιστον θὰ ἐβράδυνεν ἐπὶ πολὺ εἰσέτι, διότι οἱ Λάκωνες δὲν ἀπεφάσιζον μὲν ν' ἀντιτάξωσι βίαν κατὰ τῆς ἐξουσίας γάρην αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ δὲν ἦσαν διατεθειμένοι νὰ παραβῶσι τὰ πατροπαράδοτα τῆς φιλοξενίας ἔθιμα, πολλοὶ δὲ αὐτῶν καὶ μάλιστα δημοτικᾶ

κατέχοντες ἀξιώματα κρυφίως παρῆχον αὐτῷ ἄστυλον καὶ τροφήν· πλὴν τὴν λύσιν ἐπέσπευσεν ἡ προδοσία. Τὰ παντοδύναμα χρήματα ἴσχυσαν περισσότερον τῶν λογγῶν καὶ τῶν τηλεβόλων καὶ ἡ πλεονεξία ἐνός ἱερέως, ἀδελφοῦ ἐν σχήματι τοῦ ἀτυχοῦς κήρυκος ἀπώλεσεν αὐτόν. Ὁ τῶς ὀπκὸς πιστὸς καὶ κατὰ τινὰς μάλιστα σημαιοφόρος τοῦ Παπουλάκη Παπαβασιλάρος ἐκ τοῦ χωρίου Λαγκαθίων τοῦ δήμου Λευκτροῦ δελεασθεὶς ἐκ τῆς προσφορᾶς ἐξαισχίλιων δραχμῶν ἀνεδέχθη νὰ παραδώσῃ τὸν Παπουλάκη. Αἱ διαπραγματεύσεις ἐγένοντο διὰ τοῦ ἐπαρχου καὶ ὑπομοιράρχου Οἰτύλου ἐξ ὀνόματος τοῦ νομάρχου καὶ τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγοῦ, καὶ ὁ Παπαβασιλάρος παρκαλαβῶν ἕνα χωροφύλακα μεταμφιεσμένον ὡς Λάκωνας μετέβη καὶ εὔρε τὸν Παπουλάκη κρυπτόμενον εἰς τὴν μονὴν Βοιδονίτσης ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ δήμου Καρδαμύλης. Ἐπειδὴ ἡ καταδιώξις ἐξηκολούθει σύντονος καὶ τὸ μέρος δὲν ἦτο ἀσφαλές, ὁ μοναχὸς ἀνύποπτος παρεκάλεσε τὸν ἱερέα νὰ μεταβῆ εἰς τὸν δῆμον Κολοκυνθίου καὶ νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τῶν ἐκεῖ πιστῶν ὀπαδῶν του ὅπως πεμφθῆ αὐτῷ φρουρὰ διὰ νὰ τὸν συνοδεύσῃ πρὸς ἀσφάλειαν· ἐνετείλατο δὲ αὐτῷ ταυτοχρόνως νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἀσσήνης ἔγγραφον παραγγέλλον ὅπως ἐν ἀνάγκῃ, ἐὰν οἱ κάτοικοι δὲν θελήσωσι νὰ τὸν προστατεύσωσι κατὰ τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων, παρῶσχωσι τοῦλάχιστον αὐτῷ συνδρομὴν διὰ ν' ἀποδράσῃ εἰς Κρήτην ἢ ἀλλαχόσε. Ταῦτα ὁ Παπαβασιλάρος ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ἐπαρχον Οἰτύλου καὶ τὸν αὐτόθι εὐρισκόμενον προσωρινὸν νομάρχην, οἵτινες ἐπεμφαν παραχρήμα ἐξ χωροφύλακας μετμφιεσμένους ὡς Λάκωνας, ἀποτελοῦντας δῆθεν τὴν αἰτηθεῖσαν φρουρὰν καὶ ἐφωδιασμένους δι' ἔγγραφου πλάστοῦ τοῦ ἐπισκόπου Ἀσσήνης φέροντος κατ' ἐντελῆ ἀπομίμησιν τὴν ὑπογραφὴν καὶ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ καὶ προσκαλοῦντος τὸν κήρυκα νὰ μεταβῆ εἰς Κολοκύνθιον καὶ ἐξακολούθησῃ τὰς διδασχάς του. Ταυτοχρόνως ὁ νομάρχης καὶ ὁ ὑπομοιράρχος Ζωγράφος παραλαβόντες ἕνα λόχον τοῦ ὑπὸ τὸν Μαυροδῆμον τάγματος καὶ ἐπιβιβασθέντες ἐπὶ τῆς *Μαθιλιθης* μετέβησαν εἰς τὸν λιμένα Καρδαμύλης καὶ κατόπιν εἰς τὰ παράλια τοῦ δήμου Ἀβίας, ὅπου οἱ ἔγκριτοι τῶν κατοίκων προσελθόντες ἐβεβαίωσαν τὸν νομάρχην περὶ τῆς ὑποταγῆς αὐτῶν καὶ τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὴν κυβέρνησιν, ὑποσχόμενοι ὅτι τοῦ λοιποῦ οὐδεμίαν θέλουσι παρῶσχει εἰς τὸν δημεγέρτην ὑποστήριξιν. Εἰς τὴν τοιαύτην ἀγαθὴν τροπὴν τῶν διαθέσεων ἐπενήργησεν οὐσιωδῶς ἡ ἐπιδεικτικὴ παρουσία τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἣν ἐπίτηδες εἶχε παραλάβει ὁ νομάρχης ὅπως καταστείλῃ πᾶσαν παραχρῆν, τὴν ὁποίαν ἤθελε προκαλέσει ἡ φήμη

περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ Χριστοφόρου καὶ πάσαν τυχὸν γεννησομένην πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ ἀπόπειραν.

(Ἐπιτεταὶ συνέχευα).

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΤΩΝ
BYZANTINON ΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Δώδεκα ἔτη ἀργότερον, κατὰ τὸ 967, ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς Συμβασιλεύς τότε τῶν ἀνηλίκων τοῦ Ῥωμανοῦ τέκνων, περιεπλάκη εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Βουλγάρους, καὶ πρὸς περιστολὴν αὐτῶν, ἐπεκαλέσθη τὴν ἀρωγὴν τῶν Ῥώσων. Ἐν Κιέβῳ ἐβασίλευεν ἡδῆ ὁ ἐνῆλικιωθεὶς Σβιατοσλαῦος, ὅστις ἐν τούτοις ἐξηκολούθει λατρεύων τοὺς Ἄζους, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπεμψεν ὁ Φωκᾶς τὸν Πατρίκιον Καλοκύρην, υἱὸν τοῦ πρωτεύοντος τῆς Χερσονήσου, μετὰ πεντεκαίδεκα κεντηαρίων χρυσίου (1. 800. 000 δραχμ.): ἀλλὰ κακῶς ἐξελέγη ὁ Πρεσβευτὴς οὗτος, καθ' ὅσον θεομουργὸς καὶ φιλόδοξος τυγχάνων, προέτρεψε τὸν Σβιατοσλαῦον εἰς ὀριστικὴν τῆς Βουλγαρίας κατάκτησιν, προσυποσχθεὶς ὠφελείας μεγίστας, εἰάν καὶ αὐτὸν ἐβοήθει πρὸς καταληψίαν τοῦ Βυζαντινοῦ θρόνου.

Ἐκ τῶν προδοτικῶν τούτων παροτρύνσεων παραπεισθεὶς ὁ μέγας Δούξ, εἰσέβαλεν εἰς Βουλγαρίαν μετὰ ἐξακισμυρίων ἀνδρῶν, καὶ ἀφου ἐκυρίευσεν τὸ πλεῖστον αὐτῆς μέρος, ἐγκατέστη εἰς τὴν πρωτεύουσαν Πραισιθλαύαν, διοικῶν τὴν χώραν ὡς ἴδιαν, καὶ παραστάτην ἔχων τὸν ἐπίβουλον Καλοκύρην. Ταῦτα δὲ μαθὼν ὁ Φωκᾶς, μετέβαλε σύστημα, καὶ τῶν Βουλγάρων ἡδῆ ἐπεδίωξε τὴν συμμαχίαν κατὰ τῶν Ῥώσων: πρὸς κύρωσιν δὲ αὐτῆς ἐζήτησε παρὰ τοῦ Τσάρου Πέτρου κόρας ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους, ὡς νύμφας τῶν δύο υἱῶν τοῦ Ῥωμανοῦ. Καὶ ἀπεστάλησαν μὲν αἱ κόραι αὗται, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ μὲν Πέτρος ἀπεβίωσεν ἐκ τῆς θλίψεως, οἱ δὲ δύο αὐτοῦ υἱοί, Ῥωμανὸς καὶ Βορίς, συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν Ῥώσων: τὸ δὲ χεῖριστον, αὐτὸς ὁ Φωκᾶς ἔπεσε μετ' ὀλίγον θῦμα τῆς γνωστῆς ἀπαισίας ἐπιβουλῆς, ὥστε προσωρινῶς διετήρησαν οἱ Ῥῶσοι τὴν ἐν Βουλγαρίᾳ κυριαρχίαν.

Κατὰ τὸ 970 ὅμως ὁ Ἰωάννης Τσιμισκῆς, μόλις βασιλεύσας, πάσαν αὐτοῦ ἐστρεψε τὴν προσοχὴν πρὸς τοὺς ἐπιδρομεῖς ἐκείνους, οἵτινες ἠπέιλον πλέον αὐτὴν τὴν πρωτεύουσαν. Μάτην δὲ προτείνας αὐτοῖς τὸ ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ συνομολογηθὲν τίμημα, ὅπως ἀπέλθωσιν, ἔπεμψε τέλος κατ' αὐτῶν τὸν Μάγιστρον Βάρδα Σκληρὸν καὶ τὸν Πατρίκιον Πέτρον μετ' ἀνδρῶν μυρίων: τῶν δὲ Ῥώσων εὐθὺς ἀντεπεξελθόντων μετὰ πολλῶν

Οὐγγρων καὶ Βουλγάρων, συνεκροτήθη μάχη πεισματώδης, καθ' ἣν, καίτοι τριπλάσιοι, ὁλοσχερῶς οἱ πολέμιοι κατεκόπησαν, χάρις ἰδίως εἰς τὴν ἀνδρείαν τοῦ Βάρδα, ὅστις σχίσας διὰ τοῦ ξίφους μέχρι ζωστήρος ἓνα τῶν ἐπιφανεστέρων αὐτοῦ Ἠγεμόνων, ἐνέπνευσεν αὐτοῖς σωτήριον τρόπον.

Ὁ πόλεμος οὗτος κατ' ἀνάγκην διεκόπη ἔνεκα στάσεώς τινος τῶν συγγενῶν τοῦ Φωκᾶ, ἀλλὰ κατὰ τὸ προτεχὲς ἔτος ὁ Βασιλεὺς Ἰωάννης παρεσκεύασε στόλον ἐκ τριακοσίων πυρφόρων καὶ στρατῶν ἰκανόν, ἐν ᾧ διεκρίνετο ἡ ἴλη τῶν ἀθανάτων, ὑπ' αὐτοῦ διοργανισθεῖσα ἐκ τῶν ἀρίστων Καταφράκτων, ὡς ἴδιον αὐτοῦ ἔχημα. Προσευχηθεὶς δὲ εἰς τὸν ἐν τῇ Χαλκῇ ναὸν τοῦ Σωτῆρος, ἀπῆλθε διὰ μέσου τῶν λεγεῶνων εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ πάλιν ἐκείθεν μετὰ συμπαντος τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ λιτανεύοντος κληρίου εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις σηκὸν τῆς Θεομήτορος, ὅπου ἐδεήθη τὸ τρίτον, μεθ' ὃ ἐπίσκοπῆσας ἐκ τῶν Ἀνακτόρων τὸν στόλον, ἐν τῷ Κερατείῳ κόλπῳ παρατεταγμένον, αὐτὸν μὲν ἐξαπέστειλεν εἰς τὸν Ἰστρον, αὐθημερὸν δὲ καὶ ὁ ἴδιος ἐστράτευσεν εἰς Ἀδριανούπολιν.

Οἱ Ῥῶσοι οὐδόλως ἀνέμενον τοιαύτην σπουδὴν, διὸ καὶ ἀφυλάκτους εὐρῶν τὰς κλεισοῦρας τοῦ Αἴμου, παρέλαθε τοὺς ἀθανάτους μετὰ δεκαπεντακισχιλίων πεζῶν καὶ δεκατρισχιλίων ἰππέων, καὶ ὤρμησε κατὰ τῆς Πραισιθλαύας, τῶν σαλπύγγων ἠχουσῶν τὸν ἐνυάλιον, τῶν κυμβάλων ἀλαλαζόντων καὶ παταγούντων τῶν τυμπάνων.

Ὁ Σβιατοσλαῦος εὐρίσκατο τότε εἰς Δορύστολον, τὴν σημερινὴν Σιλίστριαν, ἀλλ' ἐν τῇ Βουλγαρικῇ πρωτεύουσῃ ὑπῆρχε φρουρὰ ἰκανή, ὑπὸ Ἠγεμόνα ἐπιφανῆ τὸν Σφέγγελον, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ ἐκθρονισθεὶς Τσάρος Βορίς καὶ ὁ Καλοκύρης. Ὅθεν ἐξεληθόντες οὗτοι τοῦ περιβόλου, ἠγωνίσθησαν ἐκθύμως, ἀλλ' ἐτράπησαν ὑπὸ τῶν ἀκατασχέτων Ἀθανάτων καὶ τοῦ λοιποῦ ἰππικοῦ, ἀποβαλόντος 8500 ἀνδρας.

Τὴν δ' ἐπιούσαν, φθᾶσης καὶ τῆς λοιπῆς στρατιᾶς ὑπὸ τὸν πρόεδρον Βασίλειον, ἤρχισεν ἡ ἔφοδος. Οἱ Βυζαντινοὶ ἔβαλον κάτωθεν διὰ τόξων, πετροβόλων καὶ σφενδονῶν καὶ ἀκοντίων τοὺς ἐκ τῶν ἐπάλξεων οἵτινες ἀπῆντων καταρβίπτοντες βέλη καὶ λίθους: ἀλλὰ τέλος προσήχθησαν αἱ κλίμακες καὶ μετὰ πεισματώδη πάλην ἡ πόλις ἐκυριεύθη. Καὶ πάλιν ὅμως ἐπακισχιλιοὶ Ῥῶσοι, καταλιπόντες πλέον τὰ τείχη, κατέλαβον τὴν βασιλείον Αὐλὴν, ἐν ἣ ἀπέκειτο καὶ ὁ θησαυρός. Οἱ Βυζαντινοὶ αὖθις ὤρμησαν, ἀλλὰ ματαίως κατεκόπτοντο, στενοτάτης οὔσης τῆς προσόδου, διὸ καὶ διέταξεν ὁ Βασιλεὺς τὴν πυρπόλησιν τοῦ κτιρίου: κατελθόντες δὲ τότε οἱ πολιορκούμενοι εἰς τὴν ὑπαιθρον Αὐλὴν, πάντες